

Verslag Conferentie Vertrouwenswerk SMKR 19.03.2010

Schuilen doe ik bij de Heer. Wat kan een rechtvaardige anders doen, als de grond onder alles wegzinkt? De Heer op zijn troon in de hemel, met aandacht ziet hij en fronsend keurt hij de mensen op aarde. Wie geweld liefhebben haat hij, rechtvaardigheid heeft hij lief. De oprechte zal zijn gelaat aanschouwen. Psalm 11.

1 Protocol

Met dank aan de samenstellers van het SMPR protocol wordt het SMKR protocol voor kerkenraden gepresenteerd. Het SMPR document is aangepast aan de eigen situatie met Meldpunt en diverse commissies met eigen jargon. Het gepresenteerde protocol wordt vrijgegeven op website, het behoeft nog enige afwerking door de protocolcommissie voordat het zal worden gepubliceerd.

2 Thema Conferentie

Traject tijdens klachtbehandeling is goed geregeld; maar daarvoor en daarna liggen ook terreinen die aandacht behoeven > gedragscodes, handreikingen voor kerkenraden over omgang en pastoraat aan slachtoffer en dader of eventueel rehabilitatietraject.

Vaak blijkt na de uitspraak van de klachten- of beroepscommissie een slachtoffer opnieuw slachtoffer te worden van een machteloze positie in de kerkelijke gemeente.

Sylvia van Delden voorheen coördinator (gedurende 11 jaar)

- a- Verzorgde trainingen voor netwerk vertrouwenspersonen.
- b- Het netwerk gemeentebegeleiders is nu geformaliseerd; de postdoc opleiding heeft goede inhoud gekregen. Dit netwerk is er niet uitsluitend voor SMPR kerken, maar kan breder ingezet worden: het is niet nodig dat ieder kerkverband zijn eigen gemeentebegeleiders zelf laat trainen/organiseren. Gemeentebegeleiders kunnen worden ingehuurd, er zijn genoeg deskundige mensen nu.
- c- Dader/schuldigenbeleid: dit is momenteel in ontwikkeling (schuldige is niet altijd dader). Het gaat om het pastorale traject waarin vergeving/verzoening, maar ook veiligheid van de gemeente, of specifiekere kwetsbare mensen, aandachtspunten zijn. Er is nu een advies in de maak bij SMPR. Ingebracht wordt dat het goed is hierbij ook onze kerken uit te nodigen.
- d- Bij Hulp en Recht van de RK-kerken stroomt de toeloop van klachten over. Zowel bij SMPR, als bij ons Meldpunt melden zich mensen met klachten > sommigen hebben ook geen vertrouwen meer in Hulp en Recht.
- e- SMPR heeft binnen een jaar hun protocol klaar voor zelfde situaties met jongeren. Verwant aan justitieproject 'In veilige handen'. Het zou mooi zijn wanneer wij allen hier bij betrokken worden. Vanuit de CGK wordt aangegeven dat zij hier al mee bezig zijn. Zij willen dit voor onze komende conferentie als onderwerp meenemen. Evt. aansluiting bij landelijke registratie? SMPR heeft hier een intentieverklaring voor liggen.

Ervaringen SMPR met protocol

Positief

Kerkenraad hoeft geen paniekvoetbal te spelen, heeft houvast en kan planmatig handelen. Het protocol heeft meerdere malen gefunctioneerd, o.a. in gemeente waar predikant kinderen seksueel misbruikte. Het proces, ook wat inhoudelijke informatie betreft, is zo verlopen dat er niet onnodige onveiligheid bij is ontstaan voor ouders en kinderen; goed ging onder anderen de informatieverstrekking: alleen relevante informatie geven. Niet iedereen hoeft alles te weten. Tips:

- Samenwerking met scholen staat niet in protocol.
- Politie kan ook fungeren in adviesrol. Dus 3 opties: aangifte, melding, adviesvraag. Alleen wanneer sprake is van actueel misbruik bij minderjarigen moet politie wel verder handelen. Politiekorpsen hebben hierin ook nog eigen beleid. AMK: soms te traag proces, maar biedt wel de mogelijkheden om anoniem te melden en van discrete aanpak.
- Parallel aan het werken volgens protocol blijft het zeer zinvol ook gemeentebegeleider in te schakelen. In de praktijk kun je niet alle situaties tot in de finesses in een protocol vangen, waarmee gemeentebegeleiders vanuit hun opleiding en ervaring wel weg weten.

Negatief

SMPR: in hun regeling kan ook een 3^e een klacht indienen; dit sluit aan bij het PKN kerkrecht. Slachtoffers willen niet altijd zelf de handschoen oppakken en laten het dan liever aan de kerkenraad over. Wat moet een kerkenraad anders doen wanneer er duidelijke signalen zijn maar het slachtoffer geen klacht wil indienen. Kan de kerkenraad aangeklaagde nog vertrouwen? Hoe dan verder? Maar: wanneer de kerkenraad de klacht indient en er een tuchtrechtelijke uitspraak ligt kan het slachtoffer in latere fase niet zelf diezelfde klacht via die route alsnog indienen. De weg naar een aangifte blijft voor het slachtoffer wel open.

Situatie: predikant heeft relatie met pastorante, zij onderkent eerst niet dat zij slachtoffer was van verwijtbare grensoverschrijding door predikant (volgens kerkelijke voorschriften). Kerkenraad pakte dit op. Klacht is behandeld. Vrouw onderkent het later zelf wel. Kan dan de klacht niet meer zelf indienen omdat die al behandeld is.

Ingebracht wordt bij het net gepresenteerde SMKR protocol: in die situaties de kla(a)g(st)er wijzen op de verantwoordelijkheid ter bescherming van mogelijk volgende slachtoffers.

Ander aandachtspunt: Direct bij eerste stappen protocol: visitatoren spelen rol; pas hierbij op voor benadering van slachtoffer door overmacht mannen.

Casus Els en Casus Hanna worden in groepjes besproken en plenair behandeld door Sylvia.

Punten in de nabespreking:

- Weerkerend spanningsveld: belang slachtoffer <> belang gemeente; moeilijk oplosbaar.
- Slachtoffers krijgen vaak te maken met uitsluiting (in het denken misschien nog wel inclusief, maar in het handelen niet). De totale gemeente kan niet afhankelijk worden gemaakt van het tempo van het slachtoffer; die bovendien een biljartbal is die heen en weer kaatst door haar getraumatiseerde emoties.
- Veiligheid voor slachtoffer na klachtbehandeling: advies > andere begeleider inschakelen (predikant, procesbegeleider, of andere gemeentebegeleider) nadat de eerste gemeentebegeleider het proces rondom de klacht heeft afgerond.

Geen tijd meer voor

- Vraagstuk berouw/vergeving > handreiking daarvoor; iets doen op een ambtsdragersconferentie.
- Veiligheid en gerechtigheid voor kwetsbaren wezenlijker uitdiepen.
- Eer en schaamte: wat doen we met deze begrippen binnen onze theologie en praktijk?